

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om landsbygdsnäringsstatistik

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om landsbygdsnäringsstatistik. Lagen skall ersätta den nuvarande lagen om lantbruksstatistik. Bl. a. skall jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral utarbeta och publicera statistik som gäller gårdsbruk och trädgårdsodling, handel och förädling i anslutning därtill samt andra landsbygdsnäringar. För detta ändamål samlar informationstjänstcentralen in för statis-

tikframställningen nödvändiga uppgifter av de verksamhetsidkare som nämns ovan. Enligt lagen blir dessa skyldiga att lämna uppgifter. Vid bearbetningen av uppgifterna och vid framställandet av statistik iakttas statistiklagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral och statistikcentralen är sådana statistikmyndigheter som utarbetar statistik om landsbygdsnäringar. Arbetsfördelningen mellan statistikmyndigheterna har klargjorts: statistikcentralen utarbetar och publicerar i huvudsak statistik som gäller ekonomin medan jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral utarbetar och publicerar statistik som gäller landsbygdsnäringarnas struktur, de resurser som verksamheten förutsätter, produktionen samt handeln och förädlingen i anslutning till landsbygdsnäringar samt priserna på lantbruksprodukter. Tullstyrelsen utarbetar och publicerar statistik som gäller import och export av

lantbruksprodukter. Dessutom framställs statistik om landsbygdsnäringarna bl.a. av lantbruksekonomiska forskningsanstalten och skogsforskningsinstitutet.

Statistikverksamheten vid jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral baserar sig på lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral (1200/92). Enligt lagens 1 § har jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral till uppgift att utarbeta och publicera officiell jordbruksstatistik samt att tillhandahålla tjänster i anslutning till statistikföringen i fråga om landsbygdsnäringarna och informationsförsörjningen. Framställandet av statistik styrs av lagen om lantbruksstatistik (675/75) och statistiklagen (62/94) samt Europeiska unionens regler om jordbruksstatis-

tik, t.ex. rådets förordning (EEG) nr 571/88 om uppläggnings av gemenskapsundersökningar om företagsstrukturen i jordbruket åren 1988—1997, rådets förordning (EEG) nr 837/90 om medlemsstaternas statistiska rapportering om spannmålsproduktion, rådets förordning (EEG) nr 959/93 om medlemsstaternas statistiska rapportering om andra grödor än spannmål, rådets förordning (EEG) nr 2782/75 om produktion och saluföring av ägg för kläckning och av gårdsuppfödda kycklingar, och rådets direktiv om statistiska undersökningar av mjölk och mjölkprodukter (96/16/EEG), rådets direktiv om de statistiska undersökningar som medlemsstaterna skall genomföra för att bestämma produktionskapaciteten för odlingar med vissa slag av fruktträd (76/625/EEG), rådets direktiv om statistiska undersökningar av grisproduktionen (93/23/EEG), rådets direktiv om genomförande av statistiska undersökningar om produktion av nötkreatur (93/24/EEG), rådets direktiv om statistiska undersökningar av får- och getbesättningar (93/25/EEG) och kommissionens beslut (EEG) nr 85/377 om upprättande av en gemenskapstypologi för jordbruksföretag samt rådets beslut nr 96/411/EG om förbättring av gemenskapens jordbruksstatistik.

Den gällande lagen om lantbruksstatistik är från 1975. Efter det att lagen stiftades har det skett en utveckling av behovet av statistik, av statistikregistren, adb-tekniken och på andra håll inom statistikområdet. När jordbruksstyrelsen drogs in överfördes dess statistikföringsuppgifter till jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. Dessutom förutsätter de statistikföringsuppgifter som följer av medlemskapet i Europeiska unionen (EU) att uppgiftsskyldigheten utvidgas. Även förhållandet mellan lagen om lantbruksstatistik samt statistiklagen och lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/94) förutsätter att stadgandena ses över.

I propositionen föreslås en indragning av den delegation för lantbruksstatistik som nämns i 3 § lagen om lantbruksstatistik och som för planering av lantbruksstatistiken och övervakning av dess förverkligande fanns i anslutning till jordbruksstyrelsen. Det anses inte vara nödvändigt att stadga om delegationen eftersom statistikmyndigheten enligt 7 § statistiklagen skall samråda med uppgiftslämnarna eller de organisationer som företräder dem eller med andra organisationer. Förfarandet för fastställandet av for-

mulär enligt 4 § lagen om lantbruksstatistik föreslås bli upphävt eftersom samrådsförfarandet enligt statistiklagen i tillräcklig grad tryggar parternas möjligheter att påverka statistikmyndighetens avgöranden i ärenden som gäller dem.

För EU:s statistikväsen ansvarar Europeiska gemenskapernas statistikkontor (Eurostat). Eftersom den gemensamma jordbrukspolitikerna är ett av de längst integrerade delområdena i EU och eftersom den utgör den mest betydande delen av EU:s budget har landsbygdsnäringsstatistiken stor betydelse inom EU:s statistikväsen. EU:s statistikframställning baserar sig på att statistikmyndigheterna i medlemsstaterna lämnar uppgifter antingen med stöd av reglerna om statistik eller på basis av gemensamma avtal mellan medlemsstaterna. Enligt rådets förordning (EURATOM, EEG) nr 1588/90 kan nationella myndigheter inte återropa nationella regler om statistiskt insynsskydd för att hindra utlämnandet av insynsskyddade statistiska uppgifter till Eurostat i de fall då någon rättsakt rörande gemenskapsstatistik föreskriver utlämnande av sådana uppgifter. Utlämnande av insynsskyddade statistiska uppgifter skall enligt förordningen dock ske så att de statistiska objekten inte direkt kan identifieras. T. ex. uppgifter för undersökningar av företagsstrukturen i jordbruket skall således enligt rådets förordning (EEG) nr 571/88 lämnas till databasen Eurofarm i form av uppgifter på individuell nivå, utan identifikationsuppgifter. I regel sänds statistikmaterialet i form av statistiska tabeller till Eurostat.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga direkta ekonomiska verkningar. Propositionen medför inga ändringar i de nuvarande statistikföringskostnaderna. Uppgiftsskyldigheten är begränsad så att den gäller dem som bedriver gårdsbruk och trädgårdsodling, handel och förädling i anslutning därtill samt andra landsbygdsnäringar.

3. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet och jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral i en arbetsgrupp med representanter från lantbruksekonomiska forsk-

ningsanstalten, statistikcentralen och Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter.

Ärendet har behandlats i en arbetsgrupp

som tillsatts av finansministeriet för att utreda befogenhetsfrågor vid uppgiftsinsamling samt i statsrådets ministergrupp för utvecklande av förvaltningen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Statistikmyndighet.* I paragrafen stadgas att jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral är den statistikmyndighet som utarbetar och publicerar statistik som gäller gårdsbruk och trädgårdsodling, handel och förädling i anslutning därtill samt andra landsbygdsnäringar.

Utöver statistik om gårdsbruk och trädgårdsodling skall informationstjänstcentralen således även utarbeta statistik om andra landsbygdsnäringar, såsom renhushållning, pålsdjursuppfödning samt småföretagsamhet i anslutning till primärproduktion. Informationstjänstcentralen skall även utarbeta statistik om handel med och förädling av produkter inom ramen för gårdsbruk och trädgårdsodling. En del av den statistik som gäller landsbygdsnäringarna utarbetas och publiceras liksom för närvarande av andra myndigheter.

2 § *Uppgiftsskyldighet.* I paragrafen stadgas om informationsskyldigheten för sådana som utövar i 1 § nämnd verksamhet. Uppgiftsskyldigheten gäller uppgifter som är nödvändiga för framställandet av statistik och som gäller verksamhetens art, var den bedrivs, ägoförhållanden, innehavet, produkterna, ekonomin samt de resurser som verksamheten förutsätter och deras användning.

I uppgifterna om produkterna ingår uppgifter om produktionen av nyttigheter och tjänster, deras användning, beställningar, inköp, försäljning, anskaffningar, priser och lagring. Till uppgifterna rörande ekonomin hör uppgifter om inkomster, kostnader, tillgångar, skulder och investeringar. I uppgifterna om de resurser som verksamheten förutsätter och deras användning ingår uppgifter om arealerna av markanvändningsslagen, åkeranvändningen, husdjur, personal, arbetsplatser samt produktionsinsatserna, t.ex. arbetskraft, maskiner, gödselmedel, växt-

skyddsmedel och användningen av energi. Om de detaljerade uppgifterna som skall lämnas fattas beslut efter samråd enligt 7 § statistiklagen.

Uppgiftsskyldigheten omfattar de viktigaste uppgifterna som behövs för framställandet av nuvarande statistik. Uppgifterna om ekonomin utgör ett undantag. Dessa uppgifter insamlar informationstjänstcentralen för närvarande inte för statistiska ändamål utan den får dem i första hand från det administrativa materialet. Om uppgifterna i det administrativa materialet inte är tillräckliga kan det dock i framtiden vara nödvändigt att även samla in dessa uppgifter enbart för statistiska ändamål. Statistikcentralen och lantbruks-ekonomiska forskningsanstalten har till uppgift att utarbeta ekonomisk statistik om jordbruket. Statistiklagen förutsätter att endast uppgifter som är nödvändiga för statistikframställningen insamlas och att i första hand uppgifter som samlats in i något annat sammanhang utnyttjas. För att koordinera insamlingen av uppgifter och för att undvika överlappande insamling av uppgifter samråder informationstjänstcentralen med statistikcentralen och lantbruksekonomiska forskningsanstalten innan den börjar samla in uppgifter.

Eftersom i första hand uppgifter som insamlats i något annat sammanhang skall utnyttjas vid statistikframställningen åläggs statliga myndigheter att utan hinder av sekreterestadgandena lämna statistikmyndigheten i 2 § 1 mom. avsedda uppgifter om landsbygdsnäringarna. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt åläggs att lämna uppgifter i anslutning till en gårdsbruksenhet som den innehar och om innehavet av den, såsom uppgifter om namn, adress och läge, samt uppgifter om ägarnas och innehavarnas namn, personbeteckning och adress. Uppgifterna används för att kontrollera att uppgifterna är riktiga och aktuella samt för att

kontrollera statistikregistrens täckning. Genom förfarandet kan man undvika särskilda förfrågningar per post och minska den belastning som skyldigheten att lämna uppgifter innebär för landsbygdsnäringsidkarna.

En stor del av uppgifterna i landsbygdsnäringsstatistiken erhålls från landsbygdsnäringsregistret eller samtidigt som uppgifter insamlas för detta. Eftersom alla de enheter som man behöver statistiska uppgifter om dock inte blir registrerade i landsbygdsnäringsregistret och eftersom uppgifter om dem således inte insamlas med stöd av lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/94), stadgas i paragrafen om en uppgiftsskyldighet för erhållande av statistiska uppgifter även av dessa enheter.

3 § *Insamlande, hemlighållande och utlämnande av uppgifter.* Avsikten är att en betydande del av landsbygdsnäringsstatistiken skall erhållas genom utnyttjande av landsbygdsnäringsregistret. Enligt 2 § lagen om landsbygdsnäringsregistret kan registret utom för administrativa ändamål även användas för statistiska ändamål. Den föreslagna lagen samt statistiklagen tillämpas vid användning av uppgifterna i registret för statistiska ändamål, i övrigt tillämpas lagen om landsbygdsnäringsregistret på uppgifterna.

I samband med insamlingen av uppgifter till landsbygdsnäringsregistret kan uppgifter om registerenheterna insamlas för statistiska ändamål. Enligt 5 § 3 mom. lagen om landsbygdsnäringsregistret tillämpas på statistiska uppgifter lagen om lantbruksstatistik, som ersätts genom den föreslagna lagen. I fråga om uppgiftsinsamlande, skyldigheten att lämna uppgifter, bearbetning, utlämnande och hemlighållande av uppgifter skall således den föreslagna lagen samt statistiklagen tillämpas. Statistiska uppgifter som insamlats i anslutning till landsbygdsnäringsregistret bearbetas datatekniskt separat från de administrativa uppgifterna.

Utöver den lag som föreslås i denna proposition iakttas vid statistikföringen även statistiklagen, som är en allmän lag om statistikområdet. I detta lagförslag ingår endast de nödvändigaste kompletterande stadgandena som enligt statistiklagen förutsätts vid insamling av uppgifter på basis av uppgiftsskyldigheten.

I 3 mom. stadgas om utlämnande av med identifikationsuppgifter försedda uppgifter om ålder, kön, utbildning och yrke för ve-

tenskaplig forskning och statistiska utredningar. Utlämnande av motsvarande uppgifter i landsbygdsnäringsregistret är möjligt om villkoren i 7 § lagen om landsbygdsnäringsregistret är uppfyllda. Momentet gäller således endast sådana uppgifter om ålder, kön, utbildning och yrke som inte ingår i landsbygdsnäringsregistret. Motsvarande stadgande om utlämnande av statistikcentralens uppgifter ingår i statistiklagen.

4 § *Kostnader.* I paragrafen stadgas att statistikmyndigheten har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt. Endast om det är fråga om utlämnande av omfattande uppgiftsmaterial av masskaraktär skall kostnaderna ersättas.

5 § *Straffstadganden.* För att säkerställa att skyldigheten att lämna uppgifter iakttas stadgas i paragrafen att försummelse av att lämna uppgifter och lämnande av oriktiga uppgifter är straffbart.

6 §. *Närmare föreskrifter och anvisningar.* Närmare föreskrifter och anvisningar om lagens tillämpning skall vid behov meddelas av jord- och skogsbruksministeriet.

7 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Genom lagen upphävs lagen om lantbruksstatistik jämte ändringar.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Det föreslås att bestämmelser på lägre nivå än lag skall utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets föreskrifter och anvisningar. Då bestämmelser på lägre nivå är huvudsakligen av teknisk natur och avsikten är att sådana skall utfärdas i enskilda fall, är det inte ändamålsenligt att utfärda dem på förordningsnivå.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst, så att stadgandena om statistikföring beträffande landsbygdsnärings- motsvarar den nuvarande statistikföringen och behovet av statistik.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om landsbygdsnäringsstatistik

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Statistikmyndighet

Statistik som gäller bedrivande av gårdsbruk och trädgårdsodling, handel och förädling i anslutning därtill samt andra landsbygdsnäringar utarbetas och publiceras av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral.

2 §

Uppgiftsskyldighet

Var och en som utövar i 1 § avsedd verksamhet är skyldig att lämna för statistikproduktionen nödvändiga uppgifter om arten av den verksamhet som de utövar, var den bedrivs, ägande- och besittningsförhållandena, produkterna, ekonomin samt de produktionsinsatser som verksamheten förutsätter samt andra resurser och deras användning.

Statliga myndigheter är utan hinder av sekreterstadgandena skyldiga att lämna informationstjänstcentralen i 1 mom. avsedda uppgifter.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt är utan hinder av sekreterstadgandena skyldig att lämna informationstjänstcentralen uppgifter som gäller en gårdsbruksenhet som de innehar och om innehavet av den samt uppgifter om namn, personbeteckning och adress beträffande de ägare och innehavare som utövar i 1 § nämnd verksamhet.

3 §

Insamlande, hemlighållande och utlämnande av uppgifter

Denna lag tillämpas även på statistiska uppgifter som insamlats i samband med registerföringen enligt lagen om landsbygdsnä-

ringsregistret (1515/94).

I fråga om uppgiftsinsamlandet och organiseringen av insamlandet av uppgifter, om bearbetning av uppgifter och vid uppgörande av statistik samt vid hemlighållande och utlämnande av uppgifter iaktas statistiklagen (62/94).

Utän hinder av 18 § 2 mom. statistiklagen kan informationstjänstcentralen för vetenskaplig forskning och statistiska utredningar lämna ut även med identifikationsuppgifter försedda uppgifter om ålder, kön, utbildning och yrke, under förutsättning att den som får uppgifterna har rätt enligt personregisterlagen (471/87) att samla in och lagra dessa uppgifter.

4 §

Kostnader

Informationstjänstcentralen har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som avses i denna lag. Om det emellertid är fråga om utlämnande av omfattande uppgiftsmaterial av masskaraktär som uppgiftslämnaren förfogar över ersätts de direkta kostnader som utlämnandet av uppgifterna orsakar.

5 §

Straffstadganden

En uppgiftsskyldig som uppsåtligen försummar att lämna uppgifter som avses i denna lag skall för *underlåtenhet att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt lagen om landsbygdsnäringsstatistik* dömas till böter.

En uppgiftsskyldig som uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter eller meddelanden för fullgörande av den uppgiftsskyldighet som stadgas i denna lag skall för *lämnande av oriktiga statistiska uppgifter enligt lagen om*

landsbygdsnäringsstatistik dömas till böter. Om en försummelse som nämns i 1 eller 2 mom. i sin helhet skall anses uppenbart ringa, kan informationstjänstcentralen avstå från åtgärder för att ställa den skyldige under åtal.

6 §

Närmare föreskrifter och anvisningar

Närmare föreskrifter och anvisningar om

verkställigheten av denna lag meddelas vid behov av vederbörande ministerium.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 25 augusti 1975 om lantbruksstatistik (675/75) jämte ändringar.

Helsingfors den 11 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*